

Internationell privaträtt, 21.11.2025

Maxpoäng i förhöret: 20 p.

Maxpoäng (uppgift 1): 10 p.

Maxpoäng (uppgift 2): 10 p.

Det är tillåtet att använda EUR-lex <https://eur-lex.europa.eu/> och Edilex ”uppdaterad lagstiftning-sektion”:

<https://www.edilex.fi/lainsaadanto/luettelo> och <https://www.edilex.fi/lagstiftning/lista> i tentamen.

Uppgift 1 (svarsutrymme 650 ord)

Mikko arbetade som egenföretagare och utförde enligt ett muntligt avtal en maskininstallation för det multinationella bolaget A:s dotterbolaget B i Hasselt, Belgien. Sex månader senare erbjöd Mikko återigen installationstjänster till B efter att ha hört att bolaget i betydande utsträckning skulle utvidga sin maskinkapacitet i Bryssel. B:s administrativa direktör C meddelade att man var mycket nöjd med Mikko och att han kunde utföra tre liknande installationer i Bryssel, men denna gång skulle installationerna göras enligt villkor som enats om per e-post. C ansåg att inte skulle vara någon större skillnad på ärendet i sig, eftersom ersättningen fortfarande skulle ligga på ungefär samma nivå som vad B hade betalat Mikko för arbetsinsatsen i Hasselt. C berättade att bolagets nya produktions- och ekonomistrategi förutsatte harmonisering av avtalspraxis. Mikkos avtal skulle även innehålla en hänvisning till tillämplig lag. Enligt hänvisningen skulle belgisk lag tillämpas på avtalet. Dessutom skulle byggnadsbranschens allmänna avtalsvillkor följas i avtalet. På avtalets giltighetstid skulle tillämpas singaporiansk lag och på den materiella giltigheten av avtalet skulle tillämpas fransk lag.

Mikko skickade per e-post ett godkännande av det ovan beskrivna avtalet. Efter det började han dock fundera på om det fanns juridiska problem i avtalstexten och om han i en eventuell tvist skulle lämnas helt utan finska lagens skydd, och om det till och med skulle vara möjligt att belgisk lag inte heller skulle tillämpas i en eventuell tvist. Dessutom funderade Mikko på om han i själva verket hade varit i en bättre position när han ingick det muntliga avtalet än när han ingick det elektroniska avtalet.

Ge ditt internationellt privaträttsligt motiverade svar på Mikkos funderingar med hänsyn till falllets sakförhållande.

Uppgift 2 (svarsutrymme 650 ord)

Besvara en av frågorna nedan enligt ditt val, dvs antingen fråga a) eller fråga b).

a) Kvalifikation. Ta i ditt svar särskilt upp definitionen av kvalifikation och dess roll vid lagvalet. Redogör även för grunderna för upprättande av kvalifikation inom internationell privaträtt.

b) Materialiseringen av den internationella privaträtten. Ge i ditt svar även motiverade exempel på det.

Mallivastaus

Kysymys 1

Asia koskee sopimusvelvoitteisiin sovellettavan lain määrittämistä siviili- ja kauppaoikeuden alalta, joten Rooma I soveltuu art 1 mukaan ko. rajat ylittävään sopimukseen. Lainvalinta edellyttää sopimuksen kvalifioimista EU-autonomisesti. 2 p

Lakiviittaus sopimuksessa: Rooma I asetuksen 3(1) art tahdonautonomian pääperiaatteen mukaan sopijapuolet voivat valita sopimukseen tai sen osaan sovellettavan lain. Asetus sallii viittaamisen myös ns. neutraaliin ja ei-jäsenvaltion lakiin, kunhan kyseessä on jonkin valtion laki. Paloittelu on sallittu. 2 p

Aineellisoikeudelliset viittaukset ovat mahdollisia myös yleisiin sopimusehtoihin, mutta niihin kohdistuva lakiviittaus ei. 1 p

Ilman lakiviittausta – eli ensimmäisen sopimuksen osalta - tehdään objektiivinen lainvalinta: Jos sopimus kvalifioidaan palvelusopimukseksi, lainvalinnan lähtökohtana on palvelun suorittajan asuinpaikan valtion laki (4 art 1 kohta). 2 p / Mikäli sopimus katsotaan työsopimukseksi, Rooma I art 8 soveltuu, lähtökohtana on tavallisen työskentelyvaltion laki; 8(1) vähimmäissuojasäännön mukaan lakiviittaus ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että tt menettäisi hänelle sellaisin säännöksin annetun suojan, joista ei voida sopimuksin poiketa sen lain mukaan, jota lakiviittauksen puuttuessa olisi sovellettu 8 art 2, 3 ja 4 kohdan nojalla. 2 p

Sopimuksen pätevyys määräytyy sen lain mukaan, jota asetuksen nojalla sovellettava, jos se olisi pätevä (10 art). 1 p

Tästä seuraa, että sovellettava laki on eri laki Mikon ensimmäisessä ja toisessa sopimuksessa, kun Mikon asuinvaltio/työskentelyvaltio on eri valtio kuin

lakiviittauksella sovellettaviksi valittu laki. Tällöin otetaan huomioon lakiviittauksen paloittelu; lakiviittauksen mukaan tulee tietyiltä osin sovellettavaksi Ranskan/Singaporen laki. 1 p

EU-oikeuden pakottavat säännökset otetaan huomioon (3(4) art). 1 p

Vastauksessa oli siis mahdollista lähestyä sopimusta työsopimuksena tai palvelusopimuksena. Pisteitä sai myös, jos analysoi asuinpaikkasäännön asemaa tai työskentelypaikkaa lähemmin ja pakottavien säännösten antamaa suojaa. Kansainvälisesti pakottavien säännösten (lex fori/ kolmannet valtiot) soveltamisen mahdollisuuden pohtimisesta sai myös pisteitä.

Vastauksen johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja selkeys otettiin kokonaisarvostelussa huomioon.

Kysymys 2

a)

Kvalifikaatio eli luonnehtiminen on keskeisimpiä kv yksityisoikeuden kysymyksiä ja keskeinen osa lainvalintaa; lainvalintaprosessi alkaa kvalifikaatiosta (1 p)

Kvalifikaatiossa on kyse merkityssisällön antamisesta liittymäsäännön tunnusmerkistölle (1 p) sen avulla tuomioistuin selvittää, minkä lex forin (tuomioistuinvaltion lain) lainvalintasäännön alaisuuteen oikeussuhde kuuluu (1 p) Kvalifikaatio tehdään vertaamalla tapauksen tosiseikastoa liittymäsäännön tunnusmerkistöön; havainnollistava esimerkki kvalifikaatiosta (1 p), ensin kvalifikaatio kuitenkin edellyttää sen ratkaisemista, minkä valtion lain nojalla kvalifikaatio suoritetaan (1 p)

Ongelmia:

Eriävät näkemykset siitä, minkä valtion lain nojalla kvalifikaatio tulee tehdä, lainsäädäntöä tästä ei ole (1 p);

Oikeustieteessä kehitellyt kvalifikaatioteoriat: lex fori -teorian sisältö ja perusteet (tuomioistuinvaltion laki kvalifikaation perustana); lex causae -teorian sisältö ja perusteet (hypoteettisen lex causaen määrittäminen ja tähän liittyvät ongelmat); kolmantena vaihtoehtona liittymäsäännöissä käytettyjen käsitteiden itsenäinen l. autonominen tulkinta (3 p)

Kv yksityisoikeuden eurooppalaistuminen on vähentänyt perinteisten teorioiden merkitystä; EU-autonominen kvalifikaatio tulee kyseeseen unionin harmonisoituja lainvalintasääntöjä sovellettaessa (1 p)

Pisteen sai myös tuomalla perustellusti esille keskenään erilaisten kansainvälisyksityisoikeudellisten sääntelyinstrumenttien tuottamat epäyhtenäisen kvalifikaation ongelmat (myös kv perheoikeus, trust jne) tai kv yksityisoikeuden eurooppalaistumiseen liittyviä kvalifikaation haasteita.

Vastauksen johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja selkeys otettiin kokonaisarvostelussa huomioon.

b)

Kv yksityisoikeuden materialisoitumisella tarkoitetaan lainvalinnan lopputuloksen huomioon ottamista lainvalintasääntöjä laadittaessa ja niitä sovellettaessa. Materialisoitumisen taustalla on ajatus siitä, että aineellisen oikeuden tavoitteiden tulisi heijastua lainvalintasääntöjen sisältöön ja soveltamiseen. Aikaisemmin kv yksityisoikeus oli neutraali oikeudenala, jonka tehtävänä oli sovellettavien lakien koordinaatio. (2 p)

Materialisoituminen ilmenee vahvasti kv yksityisoikeuden eurooppalaistumiskehityksessä. Rooman yleissopimus jo ilmensi suuntausta. Rooma I asetuksen sääntelytapa ilmentää eri tavoin materialisoitumista. (2 p)

Esimerkkejä: Materialisoitumista ilmentää kv pakottavia säännöksiä koskevan sääntelytavan vahventuminen ja eriasteisten pakottavien säännösten erityinen asema lainvalinnassa (Rooma I 9, 3(3) ja 3(4) art). Ehdottomuusperiaatekin voidaan liittää materialisoitumiseen, vaikka sillä onkin suppea käyttöala. Materialisoituminen ilmenee mm. heikomman suojaa koskevissa säännöissä (työsopimukset, kuluttajasopimukset, lapsen etua koskeva kv yks oikeudellinen sääntely), joiden avulla lainvalinnan lopputulosta voidaan oikaista heikomman suojaksi. / Materialisoitumiseen voidaan liittää se, että EU-lainsäädännön lainvalintasääntöjä sovellettaessa otetaan huomioon EU:n taloudelliset perusvapaudet ja perussopimuksen tavoitteet. Materialisoitumista ilmentävät EUT:n ratkaisut, joissa sijoittautumisvapautta korostetaan yhtiöstatuuttia määritettäessä. Lisäksi materialisoitumista ilmentää EUT:n oikeuskäytäntö, esim. EUT:n tapaus Ingmar, jossa perustamissopimuksen päämäärillä perusteltiin lopputulemaa, jolla lakiviittauksen vaikutuksia rajoitettiin kauppaedustajan suojaksi. (Muitakin perusteltuja esimerkkejä EUT:n tuomioista, jotka ilmentävät materialisoitumista, saattoi esittää vastauksessa, kuten tapaus Grunkin and Paul jne). (2 p)

Materialisoituminen lisää lainvalinnan joustavuutta, sillä erilaisten tapauksien erityispiirteet voidaan lainvalinnassa ottaa huomioon. Samaan aikaan lainvalinnan oikeusvarmuus ja ennakoitavuus vähenevät. (2 p)

Kun tuomioistuin joutuu kiinnittämään huomiota ratkaisun aineelliseen lopputulokseen lainvalintasääntöjä soveltaessaan, materialisoituminen johtaa tyypillisesti siihen, että lainvalinnassa edellytetään usein erilaisten aineellisten lopputulemavaihtoehtojen vertailua. Heikomman suojan osalta myös edullisemmuusperiaatetta käytetään enenevästi. Materialisoituminen lisää oikeusvertailun tarvetta, sillä kyse on eri valtioiden lakien soveltamiseen pohjautuvien aineellisten ratkaisuvaihtoehtojen arvioinnista. Materialisoituminen johtaa myös usein paloitteluun lainvalinnassa. (2 p)

Vastauksen johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja selkeys otettiin kokonaisarvostelussa huomioon.